

PROTOCOL

Samen veilig doorwerken

Voor sectoren Bouw & Techniek

Het protocol Samen veilig doorwerken wordt ondersteund door: Aedes, AFNL-NOA, Bouwend Nederland, CNV Vakmensen, FNV Bouwen en Wonen, FNV Metaal, GeoBusiness, NEPROM, NVB bouw, NVKL, OnderhoudNL, VEBIDAK, Wij Techniek, Techniek Nederland, VHG, VIB, Waterbouwers en Woonbond.

Versie 7
11-8-2020

Inhoud

Wijzigingenoverzicht	2
Wijzigingen per 11-08-2020	2
Wijziging per 30-06-2020	2
Wijzigingen per 24-6-2020	2
Inleiding	4
1 Algemene maatregelen voor de bouw- en technieksector	6
1.1 Bronaanpak	6
1.2 Technische en organisatorische maatregelen	6
1.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen	7
2 Specifieke sectoren of werksituaties	8
2.1 Werken voor particulieren en huurders van woningcorporaties of vastgoedeigenaren	8
2.2 Externe locaties (infra, bouw, utiliteit)	9
2.3 Zorglocaties	10
2.4 Samen reizen	11
2.5 Communicatie	11
3 Algemene maatregelen en voorschriften	12
3.1 Algemeen	12
3.2 Vertaling van advies naar dagelijkse werkroutine	12
3.3 Stel een Corona verantwoordelijke aan op het werk	12
3.4 Wanneer moeten werknemers thuisblijven?	12
3.5 Beoordeling hoogrisico groep	13
3.6 Wanneer ga je naar huis?	13
3.7 Wanneer worden werknemers naar huis gestuurd?	13
3.8 Mogen mensen thuiswerken?	13
4 Maatregelen op de werkvloer en tijdens het werk	15
4.1 Welke maatregelen gelden er voor de werklocaties?	15
4.2 Welke maatregelen gelden er voor het werken bij particulieren?	15
4.3 Wat is de werkwijze wanneer het werk vraagt om samenwerking binnen 1,5 meter?	16
4.4 Communicatieactiviteiten op de werkvloer	16
4.5 Kan er nog gezamenlijk gereisd worden met een bedrijfsbus?	16

Wijzigingenoverzicht

Het protocol 'Samen veilig doorwerken' wordt frequent aangepast aan de ontwikkelingen. Op deze pagina worden de wijzigingen vermeld ten opzichte van de voorgaande versie.

Wijzigingen per 11-08-2020

Bijstelling richtlijnen samen reizen

De richtlijnen voor het samen reizen zijn bijgesteld door de Rijksoverheid. Vanaf drie inzittenden is een niet-medisch mondkapje verplicht, een reserveringssysteem is niet verplicht. Houd voor het bron- en contactonderzoek van de GGD een rittenadministratie bij. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: 1.1, 2.4.1.1, 2.4.1.2 en 2.4.1.3.

Ziekteverschijnselen, testen, thuisquarantaine

De tekst is aangepast aan de gewijzigde tekst en richtlijnen van de Rijksoverheid. Dit geldt voor de paragrafen: 1.1, 2.1.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 3.1, 3.4, 3.6, 3.7, 4.2.2.

Wijziging per 30-06-2020

Aangepaste richtlijnen samen reizen

De richtlijnen voor het samen reizen zijn gewijzigd. Per 1 juli is het toegestaan weer samen te reizen mits er een reserveringssysteem/planning is, een gezondheidscheck is bij het instappen en alle inzittenden niet-medische mondkapjes dragen. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: 2.4.1 en 4.5.

Wijzigingen per 24-6-2020

Om de wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie duidelijk te maken zijn deze in de tekst van het protocol onderstreept weergegeven.

Werken bij kwetsbare particulieren

Vanaf nu is het ook mogelijk om bij particulieren die tot de kwetsbare groepen behoren naast noodzakelijke ook reguliere werkzaamheden uit te voeren, mits zij hiervoor uitdrukkelijk toestemming geven. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: paragraaf 2.1.3 is ingevoegd, de koptitel van paragraaf 2.1.4 is gewijzigd en paragraaf 4.2.2 is aangepast.

Criteria voor thuisblijven

De criteria voor thuisblijven i.v.m. klachten zijn aangepast. Daarnaast zijn coronatests inmiddels ruim beschikbaar en aanbevolen voor mensen met verkoudheidsklachten. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: 1.1, 3.1, 3.4 en 2.1.1.1.

Ventilatie in een vervoersmiddel

Om gezondheidsschade door extreme luchtstroming te voorkomen is het advies voor ventilatie in de auto aangepast. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: 2.4.1.2 en 4.5.

Gebruik van water en zeep in plaats van desinfecterende middelen

Overmatig gebruik van desinfecterende middelen is schadelijk voor de huid. Inmiddels is duidelijk dat, waar mogelijk, het beter is om met water en zeep de handen te wassen. Daarnaast bevatten veel desinfecterende middelen ethanol ("alcohol denat."), wat een stof is die op de lijst van kankerverwekkende stoffen en processen van het ministerie van I-SZW staat. Ethanol mag op de

werkvloer dus alleen gebruikt worden als er geen enkel alternatief mogelijk is. De volgende paragrafen zijn hierop aangepast: 1.2, 2.2.2.2, 2.4.1.2, 4.1 en 4.5.

Mogelijkheid voor personen zonder bedrijfsarts om contact te leggen met een bedrijfsarts van de Helpdesk Corona Bouw & Techniek

Personen zonder eigen bedrijfsarts (bijvoorbeeld zzp-ers) kunnen gebruik maken van de bedrijfsartsen van de Helpdesk Corona Bouw en Techniek. De volgende paragraaf is hierop aangepast: 3.5.

Inleiding

Dit protocol biedt duidelijkheid aan bedrijven, bewoners, opdrachtgevers, klanten en alle werkenden over veilig werken in de bouw-, techniek- en installatiesector tijdens de coronacrisis. Ook aan bod komt de manier waarop werkzaamheden bij mensen thuis veilig doorgang kunnen vinden. Het protocol is door Bouwend Nederland en Techniek Nederland aan het ministerie van BZK aangeboden en in het overleg met de Ministers van BZK en I&W met diverse andere bouwbranches en vakbonden aangevuld en vastgesteld. Het oorspronkelijke protocol vind je op de [website](#) van Rijksoverheid. Sindsdien wordt het protocol door sociale partners in de bouw en techniek onderhouden en aangepast waar nodig. In het wijzigingenoverzicht vind je de meest recente aanpassingen van de maatregelen.

Uitgangspunt van dit protocol zijn de geldende adviezen en maatregelen van het RIVM. Het protocol is gebaseerd op de stand van zaken op het moment van publiceren en zal steeds zo snel als mogelijk worden gewijzigd wanneer nieuwe adviezen of maatregelen van kracht worden. Het protocol is beoogd als handvat voor de veilige uitvoering van werkzaamheden. Vanuit de praktijk kan er aanleiding zijn om door partijen beredeneerd af te wijken als de situatie daarom vraagt.

Dit protocol richt zich op de bouw- en technieksector en aanverwante activiteiten. Raadpleeg de website van het RIVM voor de algemene maatregelen en voorschriften rondom het handelen in het geval van (een verdenking van) coronabesmetting.

Partijen hebben een Helpdesk Corona Bouw & Techniek ingericht, te bereiken via: www.helpdeskcorona-bt.nl. Dit is een centraal loket voor vragen, informatie en om overtredingen van de regels van het protocol “samen veilig doorwerken” te melden.

De verantwoordelijkheid om enerzijds de verspreiding van het virus tegen te gaan en anderzijds veilig door te kunnen werken is van iedereen. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat het virus zich niet verspreid maar ook niet per direct alle werkzaamheden stil hoeven te vallen. Wij hopen dat iedereen op een verantwoorde wijze de richtlijnen uit het protocol zal naleven en actief met elkaar het gesprek voert over de situaties waarin dat lastig is.

Uitgangspunt van het protocol

Het protocol is gebaseerd op de arbeidshygiënische strategie. Deze insteek waarborgt dat er minimaal beroep gedaan hoeft te worden op de inzet van beperkt beschikbare persoonlijke beschermingsmiddelen, behalve in specifieke situaties zoals werk in zorginstellingen. De strategie bestaat er uit dat als eerste maatregelen worden getroffen om het werken in een omgeving met besmettingsrisico te voorkomen. En als dat niet mogelijk is, dus wanneer werk in gebieden met besmettingsrisico nodig is, er technische en organisatorische maatregelen worden getroffen om besmetting te voorkomen. Tot slot zijn er specifieke situaties waarbij alsnog persoonlijke beschermingsmiddelen ingezet moeten worden.

Bij werkzaamheden in gebouwen waar bewoners of gebruikers verblijven is er reden voor extra voorzichtigheid. Voorafgaand is instemming van de bewoners of gebruikers nodig, zeker als bewoners of gebruiker behoren tot kwetsbare groepen. Wordt geen instemming gegeven dan wordt geacht dat het werk niet veilig kan worden uitgevoerd.

De concrete uitwerking van het protocol treft u aan op de volgende pagina's. Vervolgens worden een aantal aspecten daarvan uitgelicht. Verschillende checklists waarin het protocol is omgezet naar een dagelijkse routine zijn te vinden op de [website](#) van de Helpdesk Corona Bouw & Techniek.

1 Algemene maatregelen voor de bouw- en technieksector

1.1 Bronaanpak

- Thuiswerk organiseren als de functie dat toelaat.
- Zoveel mogelijk alleen naar het werk reizen.
- Niet naar het werk gaan bij een Corona-infectie van jezelf of een huisgenoot.
- Niet naar het werk gaan bij:
 - o Verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen)
 - o Keelpijn
 - o Hoesten
 - o Verhoging of koorts
 - o Plotseling verlies van reuk en/of smaak.
- Bij bovenstaande klachten zo snel mogelijk een test bij de GGD aanvragen. Zo nodig overleggen met de bedrijfsarts.
 - o Thuisblijven in afwachting van de testuitslag.
 - o Ga aan het werk bij een negatieve test (geen corona) en milde klachten.
- Kies je ervoor jezelf bij bovenstaande klachten niet te laten testen? Dan pas weer naar het werk gaan als je minimaal 24 uur klachtenvrij bent.
- Niet naar het werk gaan als een huisgenoot koorts en/of benauwdheid heeft en de uitslag van de coronatest nog niet binnen is. Als de test uitwijst dat het niet om corona gaat, dan mogen werknemers zonder klachten weer aan het werk.
- Pas weer naar het werk gaan als een niet-geteste huisgenoot minimaal 24 uur klachtenvrij is.
- Twee weken in (thuis)quarantaine blijven als je terugkeert van een verblijf in gebied (stad, regio, land) dat door de Rijksoverheid oranje of rood is verklaard.

Uitzondering is de werknemer in een cruciaal beroep of in een vitaal proces.¹ Voor deze werknemer geldt:

- Niet naar het werk gaan bij Corona-infectie van jezelf.
- Niet naar je werk gaan bij een Corona-infectie van een huisgenoot. Heb je zelf geen klachten, dan kan in overleg met de GGD en/of de bedrijfsarts een uitzondering gemaakt worden.
- Niet naar het werk als je zelf klachten hebt.
- Overleg met de bedrijfsarts als een huisgenoot klachten heeft (maar geen Corona) en als twee weken thuisquarantaine geldt bij terugkeer uit een oranje of rood gebied.
- De verplichte twee weken quarantaine gelden niet voor grenswerkers bij dagelijks woon-werkverkeer.

1.2 Technische en organisatorische maatregelen

- Geen handen schudden.
- Regelmatig de handen wassen met water en zeep.² Was je handen min. 6x per dag, volgens de instructie. In ieder geval voor het eten, na toiletbezoek, na het reizen met het openbaar vervoer, na het schoonmaken.
- Gezicht niet of zo weinig mogelijk aanraken, in de elleboog niezen/ hoesten, zelf papieren zakdoekjes meenemen. En deze na één keer gebruik weg gooien. Daarna handen wassen.
- Houd zoveel mogelijk 1,5 meter afstand op de werkplek.³

¹ Vitale processen en cruciale beroepen: zie informatie van de Rijksoverheid <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-kinderopvang/cruciale-beroepen> en VNO-NCW <https://www.vno-ncw.nl/weekbulletin/extra-info-lijst-cruciale-beroepen-voor-noodopvang-kinderen>

² Let op: regelmatig handen wassen of desinfecteren ontvet de huid. Daardoor neemt de barrière functie van je huis af. Gebruik daarom ook regelmatig een verzorgende handcrème.

³ Dit geldt bijvoorbeeld ook tijdens de lunch en leveringen van leveranciers.

- Pas daarop het werk aan en richt de werkplek hierop in.
- Indien minder dan 1,5 meter onvermijdbaar is, streng op hygiëne eisen conform RIVM richtlijnen.⁴
- Regelmatig schoonmaken met water en een goed ontvettend reinigingsmiddel, eventueel in de vorm van wegwerpschoonmaakdoekjes. Vermijd ethanol ("alcohol denat.") en gebruik liever geen middelen met isopropylalcohol.
- Deel je gereedschap en telefoon niet met anderen.
- Houd materieel, gereedschap en PBM's schoon.
- Ventileer werk- en kantoorruimte.
- Werk zoveel mogelijk in vaste teams.

1.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Alle hygiënische voorzorgsmaatregelen.⁵

⁴ Het streven is 1,5 meter afstand. Het gaat hierbij vooral om bewustzijn van mensen op de werklocaties vergroten. Als mensen niet anders kunnen dan dichterbij elkaar in de buurt komen, dan gelden de hygiëne eisen conform RIVM richtlijnen. Voor specifieke gevallen kunnen vragen gesteld worden via de Helpdesk

⁵ Conform de richtlijnen van het RIVM.

2 Specifieke sectoren of werksituaties

Alle onderstaande maatregelen zijn aanvullende maatregelen bovenop de in paragraaf 1.1 - 1.3 genoemde algemene maatregelen.

2.1 Werken voor particulieren en huurders van woningcorporaties of vastgoedeigenaren

2.1.1 Algemeen

Onderstaande preventieve maatregelen moeten altijd worden opgevolgd bij werken bij particulieren.

2.1.1.1 Bronaanpak

Vooraf:

- Uitdrukkelijk instemming van bewoners/huurders/gebruikers vragen voor toegang. Bewoners bepalen of zij toegang geven tot hun woning.
- Klanten/gebruikers vragen of zij of huisgenoten de afgelopen 24 uur gezondheidsklachten in relatie tot het coronavirus hebben gehad (zie paragraaf 1.1) of behoren tot de categorie kwetsbare personen⁶.
- Klanten vragen om huis goed te ventileren.
- Klanten vragen om de installatie goed bereikbaar te maken.

2.1.1.2 Technische en organisatorische maatregelen

- Klanten moeten 1,5 meter afstand houden.
- Het bezoek beperken tot het noodzakelijke werk.
- Bij aftekenen contact door klanten met documenten of apparatuur zoveel mogelijk vermijden.

2.1.1.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor persoonlijke beschermingsmiddelen gelden geen aanvullende maatregelen boven op de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.3.

2.1.2 Klanten/gebruikers of huisgenoten zonder gezondheidsklachten in relatie tot Corona (zie paragraaf 1.1) en ook niet behorende tot de groep kwetsbare personen

2.1.2.1 Bronaanpak

- Regulier werk kan met instemming van bewoners of gebruikers uitgevoerd worden. Met inachtneming van de landelijke maatregelen voor afstand houden en hygiëne.

2.1.2.2 Technische en organisatorische maatregelen

Voor technische en organisatorische maatregelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.2.

2.1.2.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor persoonlijke beschermingsmiddelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.3.

⁶ Conform definitie van het RIVM, met name ouderen en mensen met bestaande medische aandoeningen.

2.1.3 Klanten/gebruikers of huisgenoten zonder gezondheidsklachten in relatie tot Corona (zie paragraaf 1.1) maar wel behorend tot de groep kwetsbare personen

2.1.3.1 Bronaanpak

Regulier werk kan uitgevoerd worden maar alleen met nadrukkelijke toestemming van de bewoners of gebruikers. Hierbij dienen de maatregelen voor afstand houden en hygiëne in acht worden te houden, zie paragraaf 1 en 2.1.1.

2.1.3.2 Technische en organisatorische maatregelen

Voor technische en organisatorische maatregelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.2.

2.1.3.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor persoonlijke beschermingsmiddelen gelden geen aanvullende maatregelen boven op de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.3.

2.1.4 Klanten/gebruikers of huisgenoten met het coronavirus of gezondheidsklachten in relatie tot Corona ([zie paragraaf 1.1](#))

2.1.4.1 Bronaanpak

Alleen werk uitvoeren bij ernstige storing of calamiteit. Ernstig is als algemene dagelijkse levensbehoefte (koken, toiletgebruik, wassen, schoonmaken et cetera) niet uitgevoerd kunnen worden.

2.1.4.2 Technische en organisatorische maatregelen

- De buitendeur staat open of wordt door iemand anders vanaf buiten geopend.
- De klanten bevinden zich in een andere ruimte.
- Communiceer indien nodig met de klant via de telefoon.

2.1.4.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor extra bescherming eventueel:

- Wegwerp handschoenen⁷, elke kwaliteitsklasse volstaat
- Wegwerpoverall
- Wegwerpsloffen
- Veiligheidsbril (wegwerp of anders desinfecteren).

2.2 Externe locaties (infra, bouw, utiliteit)

2.2.1 Alleen werken op locatie

Voor alleen werken op een externe locatie gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in de paragrafen 1.1 - 1.3 en 2.1.1.

2.2.2 Met meerdere mensen op locatie

2.2.2.1 Bronaanpak

Voor de bronaanpak maatregelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.1.

⁷ Bijvoorbeeld nitril, pvc, latex, butylrubber

2.2.2.2 Technische en organisatorische maatregelen

In de schaftkeet of vergaderruimte:

- Hang de regels en instructies op.
- Bepaal een maximum aantal aanwezigen in de ruimte, zodanig dat 1,5 meter afstand gehouden kan worden.
- Houd ook bij het betreden van een ruimte rekening met 1,5 meter afstand.
- Spreid de schafttijden of bied extra ruimtes en schaftplekken aan.
- Bij instructie en toolboxes, wees er alert op dat iedereen op 1,5 meter van andere personen kan blijven. Geef de instructie eventueel in meerder kleine groepen.
- Instrueer de medewerkers en deelnemers aan de vergadering vooraf.
- Zorg dat de ruimtes vaker schoongemaakt worden en dat er zeep en wegwerphanddoeken aanwezig zijn.
- Overleg met leveranciers, onderaannemers, opdrachtgevers: Leg waar mogelijk telefonisch contact.

2.2.2.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Voor persoonlijke beschermingsmiddelen gelden geen aanvullende maatregelen boven op de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.3.

2.3 Zorglocaties

2.3.1 Laag risico ruimte⁸

Voor werken in een laag risico ruimte in een zorglocatie gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in de paragrafen 1.1 - 1.3 en 2.1.1.

2.3.2 Hoog risico ruimte⁹

Voor werken in een hoog risico ruimte in een zorglocatie geldt de volgende aanvullende maatregel boven de maatregelen zoals genoemd in de paragrafen 1.1 - 1.3 en 2.1.1:

- Volg de instructies van de opdrachtgever.

2.3.3 Luchtbehandelingskast van IC of de longafdeling

2.3.3.1 Bronaanpak

Voor de bronaanpak maatregelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.1.

2.3.3.2 Technische en organisatorische maatregelen

Voor technische en organisatorische maatregelen gelden geen aanvullende maatregelen boven de maatregelen zoals genoemd in paragraaf 1.2.

2.3.3.3 Persoonlijke beschermingsmiddelen

Als men de afgevoerde luchtstroom kan inademen, dan FFP2 masker.

⁸ Ruimtes waar geen (potentieel) besmette patiënten verblijven, ruimtes waar geen zorgpersoneel komt dat gecontamineerd kan zijn.

⁹ Denk aan triage tent, verpleeghuis kamer met zieke bewoner, IC-ruimte, ruimtes waar regime van druppelisolatie van toepassing is.

2.4 Samen reizen

2.4.1 Alle vormen van bedrijfsmatig vervoer: zowel gezamenlijk woon-werkverkeer als gezamenlijk reizen tussen werklocaties

2.4.1.1 *Bronaanpak*

Bij instappen vindt er een gezondheidscheck plaats. Bij (milde) klachten, zoals genoemd onder paragraaf 1.1 is samen reizen niet toegestaan. De collega met klachten blijft thuis tot de klachten minimaal 24 uur over zijn of negatief is getest op het coronavirus.

2.4.1.2 *Technische en organisatorische maatregelen*

- Bij vervoer is het belangrijk dat je kunt achterhalen wie met elkaar heeft gereisd. Als zich een besmetting heeft voorgedaan, dan kun je achterhalen wie mogelijk nog meer besmet is geraakt. Kijk of de rittenadministratie hierop is ingericht. Bewaar de gegevens voor het bron- en contactonderzoek van de GGD 6 weken.
- Zorg voor voldoende ventilatie, maar voorkom sterke luchtstromingen.
- Zorg voor optimale hygiëne door de bedieningsmiddelen extra te reinigen (stuur, versnellingspook, deurklink, touchscreen, etc.) met water en een goed ontvettend schoonmaakmiddel of met vochtige schoonmaakdoekjes.

2.4.1.3 *Persoonlijke beschermingsmiddelen*

Als je met z'n tweeën reist is een mondkapje niet nodig. Reis je met meer dan twee personen, dan draagt iedereen een niet-medisch mondkapje.

2.5 Communicatie

De Rijksoverheid heeft een uitgebreide hoeveelheid campagnemiddelen (posters, flyers etc.) met uitleg over de richtlijnen van het RIVM en praktische aanwijzingen over hoe de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Via [deze link](#) kunt u deze downloaden. Deze posters en flyers kunt u gebruiken binnen uw bedrijf en op uw bouwplaats. Er is ook materiaal beschikbaar voor laaggeletterden. Sociale partners hebben hun eigen kanalen om te communiceren (o.a. via de [Helpdesk Corona Bouw en Techniek](#), [Vollandis](#) en [ArboTechniek](#)). Via de website van de helpdesk zijn bij het protocol behorende posters in verschillende talen te downloaden, zowel voor de bouwplaats, voor werkzaamheden aan huis als voor werken op kantoor. Ook biedt de helpdesk praktische informatie als veelgestelde vragen, toolboxen, dagindelingen en posters/flyers over samenwerken en reizen, voor klanten.

3 Algemene maatregelen en voorschriften

3.1 Algemeen

De werkzaamheden in de bouw en techniek kunnen ook in de Coronatijd doorgaan. Maar uiteraard moet je je wel aan de RIVM-richtlijnen houden, zowel bij het vervoer naar en van de werkplek als op de werkplek zelf:

- Houd minimaal 1,5 meter afstand van andere mensen.
- Geef andere mensen geen hand.
- Was regelmatig je handen.
- Als je niest of hoest, doe dat dan in je elleboogholte.
- Als je je neus snuit, gebruik dan papieren zakdoekjes en gooi deze direct weg.
-
- Blijf thuis bij:
 - o Verkoudheidsklachten (neusverkoudheid, loopneus, niezen)
 - o Keelpijn
 - o Hoesten
 - o Verhoging of koorts
 - o Plotseling verlies van reuk en/of smaak.
- Vraag bij bovenstaande klachten zo snel mogelijk een test bij de GGD aan. Overleg zo nodig met de bedrijfsarts.
 - o Blijf thuis in afwachting van de testuitslag.
 - o Ga aan het werk bij een negatieve test (geen corona) en milde klachten.
- Kies je ervoor jezelf bij bovenstaande klachten niet te laten testen? Ga dan pas weer naar het werk als je minimaal 24 uur klachtenvrij bent.
- Ga niet naar het werk als een huisgenoot koorts en/of benauwdheid heeft en de uitslag van de coronatest nog niet binnen is. Als de test uitwijst dat het niet om corona gaat, dan mag je weer aan het werk als je zelf geen klachten hebt.
- Ga pas weer naar het werk als een niet-geteste huisgenoot minimaal 24 uur klachtenvrij is.
- Blijf twee weken in (thuis)quarantaine als je terugkeert van een verblijf in gebied (stad, regio, land) dat door de Rijksoverheid oranje of rood is verklaard.

Dit protocol biedt kaders en richtlijnen. Wanneer je twijfelt over de naleving van het protocol, meld het dan bij de werkgever, de opdrachtgever of bij het bedrijf. Je kunt hiervan ook een melding maken bij de Helpdesk.

3.2 Vertaling van advies naar dagelijkse werkroutine

Van belang is een goede vertaling van het protocol naar de dagelijkse werkroutine. Hierna in het protocol staat een eerste vertaling van de richtlijnen uit het protocol naar maatregelen op de werkvloer en tijdens het werk. Volledige checklists zijn te vinden op de website van de Helpdesk.

3.3 Stel een Corona verantwoordelijke aan op het werk

In de eerste plaats is iedereen zelf verantwoordelijk om de regels na te leven. Om hierop toe te zien, stelt de werkgever op de werklocatie één werknemer aan. Hij/zij ziet toe op naleving van het protocol. Hij/ zij kent de coronaregels en spreekt – indien nodig – personen op de werklocatie aan op overtreding van de regels.

3.4 Wanneer moeten werknemers thuisblijven?

1. Als een coronabesmetting is geconstateerd bij de werknemer zelf of bij een huisgenoot.

2. Als de werknemer klachten heeft, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, hoesten, verhoging, koorts (38 graden Celsius of hoger) en bij plotseling verlies van reuk en/of smaak. De werknemer laat zich zo snel mogelijk op corona testen. Als de testuitslag negatief is (geen corona) kan de werknemer aan het werk tenzij die daar te ziek voor is. Overleg zo nodig met de bedrijfsarts.
3. Als een huisgenoot koorts en/of benauwdheid heeft en de uitslag van de coronatest is nog niet binnen. Als de test uitwijst dat het niet om corona gaat, dan mogen medewerkers zonder klachten weer aan het werk.
4. Bij terugkeer uit een gebied dat door de Rijksoverheid oranje of rood is verklaard. De werknemer krijgt het dringende advies twee weken in quarantaine te blijven.

Uitzondering op de punten 1, 2, 3 en 4 zijn werknemers in een cruciaal beroep of in een vitaal proces.¹⁰ Voor hen geldt:

- Niet naar het werk gaan bij Corona-infectie van jezelf.
- Niet naar je werk gaan bij een Corona-infectie van een huisgenoot. Heb je zelf geen klachten, dan kan in overleg met de GGD en/of de bedrijfsarts een uitzondering gemaakt worden.
- Niet naar het werk als je zelf klachten hebt.
- Overleg met de bedrijfsarts als een huisgenoot klachten heeft (maar geen Corona) en als twee weken (thuis)quarantaine dringend is geadviseerd bij terugkeer uit een oranje of rood gebied.

3.5 Beoordeling hoogrisico groep

Bij twijfel of een werknemer tot de hoog-risicogroep hoort, kan de bedrijfsarts of arbodienst worden gevraagd om advies. Personen die geen eigen bedrijfsarts hebben (bijvoorbeeld zzp-ers), kunnen gebruik maken van de bedrijfsartsen van de Helpdesk Corona Bouw & Techniek.

3.6 Wanneer ga je naar huis?

Van iedere aanwezige op de bouwplaats of monteur die bij consumenten thuis komt wordt verwacht dat deze verantwoordelijkheid neemt voor de eigen veiligheid en gezondheid en voor die van anderen. Ga dus naar huis bij milde verkoudheidsklachten zoals snotteren, hoesten, keelpijn of koorts. Ook hier geldt de uitzondering dat bij een cruciaal beroep in een vitale functie een andere afweging gemaakt kan worden in overleg met de bedrijfsarts.

3.7 Wanneer worden werknemers naar huis gestuurd?

Als werknemers verkoudheidsklachten hebben, bij koorts of het niet hanteren van de veiligheids- en voorzorgsmaatregelen worden zij naar huis gestuurd. Ook hier geldt de uitzondering dat bij een cruciaal beroep in een vitale functie een andere afweging gemaakt kan worden in overleg met de bedrijfsarts.

3.8 Mogen mensen thuiswerken?

Je werkt thuis als dat kan. Maar niet ieder beroep leent zich daarvoor. Het is voor werknemers van belang dat zij dit op een zo gezond mogelijke manier doen, denk hierbij bijvoorbeeld aan het zorgen voor een goede werkhouding. Werkgevers kunnen werknemers hierover informeren. Dit is echter niet voor alle beroepen mogelijk. Het protocol 'samen veilig doorwerken' biedt handvatten voor als thuiswerken niet mogelijk is. Op de website van de Helpdesk Corona Bouw & Techniek is de visueel

¹⁰ Vitale processen en cruciale beroepen: zie informatie van de Rijksoverheid <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-kinderopvang/cruciale-beroepen> en VNO-NCW <https://www.vno-ncw.nl/weekbulletin/extra-info-lijst-cruciale-beroepen-voor-noodopvang-kinderen>

'[thuiswerken in Coronatijd](#)' van Vakmedianet en TNO te vinden, waarin tips voor gezond thuis werken te vinden zijn.

4 Maatregelen op de werkvloer en tijdens het werk

4.1 Welke maatregelen gelden er voor de werklocaties?

In principe kan er doorgewerkt worden. Bouwplaatsen in de openlucht vormen namelijk een verminderde kans op besmetting. En voor andere locaties biedt het protocol een handreiking om besmettingsrisico te beheersen. Wel moeten de volgende richtlijnen worden nageleefd, bespreek deze voorafgaand aan het werk met elkaar:

1. Stel een corona verantwoordelijke aan op de werklocatie.
2. a) Houd zoveel mogelijk 1,5 meter afstand op de bouwplaats.
b) Pas daarop het werk aan en richt te werkruimte hierop in. Splits bijvoorbeeld groepen tijdens schaft. Lunch zoveel mogelijk in de open lucht. Lunch je in je bus? Dan doe je dat alleen.
c) Indien samen werken binnen 1,5 meter onvermijdbaar is, probeer dit zo veel mogelijk te minimaliseren en wees streng op hygiëne eisen conform de RIVM-richtlijnen.
3. Hygiëneregels voor de werkplaats moeten worden nageleefd:
 - extra schoonmaken van toiletten,
 - deurklinken goed schoonhouden;
 - materiaal voor gedeeld gebruik reinigen met water en een goed ontvettend schoonmaakmiddel of met vochtige schoonmaakdoekjes.
4. Beperk contacten met externen zo veel als mogelijk. Maak hierover afspraken met leveranciers en onderaannemers. Denk aan leveranties buiten de bouwplaats.
5. Laat de werknemers zoveel mogelijk in dezelfde teams en op dezelfde locaties werken, zodat men niet telkens met anderen in contact komt.
6. Spreek elkaar (streng) aan op (gevaar onderschattend) afwijkend gedrag en corrigeer elkaar. Neem je verantwoordelijkheid voor jezelf en collega's. Stel vragen en meld problemen bij je leidinggevende.
7. Schakel bij twijfel of grote onrust de Arbodienst, de [Helpdesk Corona Bouw en Techniek](#) of de kenniscentra van sociale partners in ([Vollandis](#), [ArboTechniek](#)).

4.2 Welke maatregelen gelden er voor het werken bij particulieren?

De plicht van werkgevers om ervoor te zorgen dat werknemers veilig kunnen werken in een veilige omgeving, geldt ook voor werkzaamheden bij particulieren.

4.2.1 Vooraf

- Klanten vragen:
 - o of zij er bezwaar tegen hebben dat de werkzaamheden worden verricht;
 - o of zij of huisgenoten gezondheidsklachten hebben in relatie tot Corona;
 - o of zij of huisgenoten tot de groep 'kwetsbare personen' behoren, i.v.m. ongewilde besmetting door de medewerker(s);
 - o om het huis goed te ventileren;
 - o om de installatie goed bereikbaar te maken;
 - o om toiletten schoon te houden;
 - o om de handvatten, deurklinken en dergelijke meerdere malen per dag schoon te maken.
- Informeer werknemers dat ze vrij zijn om de werklocatie te verlaten op het moment dat ze toch tegen situaties aanlopen waarin ze zich onveilig voelen. Bijvoorbeeld als een klant hoestend en niezend de deur opendoet. De werknemer geeft dan aan de klant aan dat hij het

door het risico op besmetting met het coronavirus niet verstandig vindt om naar binnen te gaan en geeft dit ook door aan zijn leidinggevende of planner.

- Informeer de klanten/bewoners dat ze vrij zijn om de werknemer te vragen de werklocatie te verlaten op het moment dat ze toch tegen situaties aanlopen waarin ze zich onveilig voelen. Bijvoorbeeld als de werknemer hoest of niest voor of tijdens de werkzaamheden. De klant/bewoner geeft dan aan de werknemer aan dat hij het door het risico op besmetting met het coronavirus niet verstandig vindt om de werkzaamheden te verrichten. De werknemer geeft dit door aan zijn leidinggevende of planner.

4.2.2 Uitvoering

Mocht er sprake zijn van gezondheidsklachten bij de klant of diens huisgenoten die wijzen op een mogelijke Coronabesmetting ([zie paragraaf 1.1](#)), dan wordt het werk alleen uitgevoerd in geval van storing of calamiteit. En dan zijn aanvullende maatregelen nodig. Zie hiervoor paragraaf 2.1.4. Bij klanten die tot de groep 'kwetsbare personen' worden gerekend, geldt dat zij uitdrukkelijk toestemming moeten geven voor de werkzaamheden.

4.2.3 Afronding werkzaamheden

Voor het aftekenen van werkbonden wordt, vanwege de mogelijke besmetting via hand-/mond-/neus-/oogcontact voor een andere oplossing gekozen. Alternatieven zijn voorhanden (zie de [veelgestelde vragen](#) op de website van de Helpdesk Corona Bouw & Techniek).

4.3 Wat is de werkwijze wanneer het werk vraagt om samenwerking binnen 1,5 meter?

Uitgangspunt is dat dit zoveel mogelijk voorkomen moet worden. Indien minder dan 1,5 meter afstand echt onvermijdbaar is, wees dan extra alert en maak afspraken gemaakt hoe toch veilig gewerkt kan worden in overeenstemming met de hygiëne eisen conform RIVM-richtlijnen.

4.4 Communicatieactiviteiten op de werkvloer

Plan een toolboxmeeting (eventueel online) waarin je aan de werknemers aangeeft welke voorzorgsmaatregelen zijn voorgesteld om zo veilig mogelijk te kunnen werken, en bespreek met hen het beleid dat jullie hanteren.

4.5 Kan er nog gezamenlijk gereisd worden met een bedrijfsbus?

Ja, per 1 juli 2020 kunnen alle beschikbare zitplaatsen in de bedrijfsbus weer gebruikt worden. Hierbij gelden dan de voorwaarden die je kunt vinden in paragraaf 2.4.

PROTOCOL

Working Together Safely

Voor sectoren Bouw & Techniek

The Working Together Safely protocol is supported by: Aedes, AFNL-NOA, Bouwend Nederland, CNV Vakmensen, FNV Bouwen en Wonen, FNV Metaal, GeoBusiness, NEPROM, NVB bouw, NVKL, OnderhoudNL, VEBIDAK, Wij Techniek, Techniek Nederland, VHG, VIB, Waterbouwers and Woonbond.

Version 7
11/08/2020

Contents

PROTOCOL.....	0
Samen veilig doorwerken.....	0
Voor sectoren Bouw & Techniek.....	0
Overview of changes	2
Changes with effect from 11-8-2020.....	2
Changes with effect from 30-6-2020.....	2
Changes with effect from 24-6-2020.....	2
Introduction.....	4
The protocol's starting point.....	4
1 General measures for the construction and engineering sector	6
1.1 Measures to control the risk at source	6
1.2 Technical and organisational measures	6
1.3 Personal protective equipment.....	7
2 Specific sectors or work situations.....	8
2.1 Carrying out work for private individuals and housing association tenants/property owners. 8	
2.2 External locations (infrastructure, construction, utilities)	9
2.3 Healthcare facilities	10
2.4 Travelling together	10
2.5 Communication	11
3 General measures and regulations.....	12
3.1 General	12
3.2 Translating the advice into daily work routines	12
3.3 Appoint a corona-responsible person at the workplace.....	12
3.4 When should employees stay at home?	13
3.5 Assessing whether someone forms part of an at-risk group	13
3.6 When should employees go home?.....	13
3.7 When should employees be sent home?	13
3.8 Are people allowed to work from home?	14
4 Measures in place in the workplace and while working	15
4.1 Which measures apply to work locations?.....	15
4.2 What measures apply when working in private properties?	15
4.3 What is the correct procedure when the work demands working together within a distance of 1.5 metres?	16

4.4	Communication activities in the workplace	16
4.5	Can employees still travel together in a company van?	16

Overview of changes

The 'Working Together Safely' protocol is frequently adjusted in line with new developments. This page provides details of the changes in relation to the previous version.

Changes with effect from 11-8-2020

Adjusted guidelines for travelling together

The guidelines for travelling together have been adjusted by the Central Government. A non-medical face mask is compulsory when at least three people are travelling together, a reservation system is not compulsory. Please maintain a logbook for the GGD's source and contact investigation. The following paragraphs have been adjusted accordingly: 1.1, 2.4.1.1, 2.4.1.2 and 2.4.1.3.

Symptoms, testing, home quarantine

The text has been adjusted in line with the Central Government's amended text and guidelines. This applies to the following paragraphs: 1.1, 2.1.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.1.4, 3.1, 3.4, 3.6, 3.7, 4.2.2.

Changes with effect from 30-6-2020

Adjusting guidelines for travelling together

The guidelines for travelling together have changed. Travelling together is permitted again with effect from 1st July, providing a reservation system/planning is in place, a health check has been conducted before getting in and all occupants are wearing non-medical face masks. The following paragraphs have been adjusted accordingly: 2.4.1 and 4.5.

Changes with effect from 24-6-2020

Any changes in relation to the previous version have been underlined in the protocol text for the sake of clarity.

Working for vulnerable private individuals

It's now also possible to carry out regular activities for private individuals who form part of the vulnerable groups, as long as they have provided their explicit permission for this. The following paragraphs have been adjusted accordingly: paragraph 2.1.3 has been added, the heading for paragraph 2.1.4 has been changed and paragraph 4.2.2 has been changed.

Criteria for staying at home

The criteria for staying at home where any possible symptoms are concerned have changed. In addition, corona tests are now widely available and recommended for people with flu-like symptoms. The following paragraphs have been adjusted accordingly: 1.1, 3.1, 3.4 and 2.1.1.1.

Ventilation in a vehicle

The advice for ventilation in the car has been adjusted to prevent damage to health as a result of extreme airflow. The following paragraphs have been adjusted accordingly: 2.4.1.2 and 4.5.

Use of water and soap rather than disinfectants

Excessive use of disinfectants is harmful to the skin. It's now clear we should be using water and soap to wash our hands wherever possible. Many disinfectants also contain ethanol ("alcohol denat."), which is a substance on the list of carcinogenic substances and processes issued by the Ministry of Social Affairs and Employment. Ethanol should therefore only be used in the workplace if there is no alternative. The following paragraphs have been adjusted accordingly: 1.2, 2.2.2.2, 2.4.1.2, 4.1 and 4.5.

Possibility for people without a company doctor to establish contact with a company doctor from the Construction & Engineering Corona Help Desk

People without their own company doctor (for example, self-employed people) can use the company doctors from the Construction & Engineering Corona Help Desk. The following paragraph has been adjusted accordingly: 3.5.

Introduction

This protocol offers clarity to businesses, residents, clients and customers and all workers regarding safe working procedures in the construction, engineering and installation sectors during the coronavirus crisis. It also addresses how work in private properties can be carried out safely. The protocol was drawn up by Bouwend Nederland and Techniek Nederland and submitted to the Ministry of Interior and Kingdom Relations and subsequently supplemented and established in consultation with the Ministry of Interior and Kingdom Relations and the Ministry of Infrastructure and the Environment, as well as various other construction sectors and trade unions. You can find the original protocol on the National Government's [website](#). The protocol is now being maintained and adjusted where necessary by social partners in construction and engineering. You can find the most recent changes to the measures in the overview of changes.

The protocol's starting point is the advice and measures established by the National Institute for Public Health and the Environment (RIVM). The protocol is based on the state of play at the time of publication and will be amended as soon as possible when new advice or measures take effect. The protocol is intended as a guide to carrying out work safely. However, there may be justifiable reasons to deviate from the protocol in certain circumstances.

The protocol is intended for the construction and engineering sectors and associated activities. Consult the RIVM website for general measures and guidelines regarding what to do in case of a confirmed (or suspected) coronavirus infection.

A Construction & Engineering Corona Help Desk has been set up, which can be accessed via: www.helpdeskcorona-bt.nl. This is a central desk where people can ask questions, obtain information and report breaches of the rules set out in this "working together safely" protocol.

It's everyone's joint responsibility to combat the spread of the virus, while also ensuring people can continue to work safely. We can only stop the virus from spreading and ensure not all activities have to come to an immediate standstill if we all work together. We hope everyone will responsibly adhere to the protocol's guidelines and actively discuss situations where this is difficult to do.

The protocol's starting point

This protocol is based on the occupational hygiene strategy. The aim is to minimise the need to use the limited supply of personal protective equipment, except in specific environments such as care institutions. The strategy consists of first introducing measures to prevent working in environments with a risk of infection. If that is not possible, i.e. if it is necessary to carry out work in places where there is a risk of infection, technical and organisational measures must be put in place to prevent infection. Lastly, there are specific situations and environments where it will always be necessary to use PPE.

Additional care must be taken when carrying out work in buildings where residents or building users are present. Prior consent from the residents or users is required, especially if the residents or users form part of vulnerable groups. The work will not be deemed safe to be carried out if they do not provide their consent.

The following pages set out the protocol and its implementation, after which a number of aspects are looked at in more detail. Various checklists, whereby the protocol has been incorporated into a daily routine, can be found on the Construction & Engineering Corona Help Desk's [website](#).

1 General measures for the construction and engineering sector

1.1 Measures to control the risk at source

- Work from home if your position allows for this.
- Travel to and from work alone where possible.
- Do not go to work if you or someone you live with is infected with the coronavirus.
- Do not go to work if you have:
 - o Flu-like symptoms (a cold, runny nose, sneezing)
 - o A sore throat
 - o A cough
 - o A raised temperature or fever
 - o A sudden loss of smell and/or taste.
- Request a test from the GGD as soon as possible if you start displaying any of the above symptoms. Consult with the company doctor if necessary.
 - o Stay at home while you wait for the test results.
 - o Go back to work in case of a negative test (no coronavirus) and mild symptoms.
- Have you opted not to get tested even if you do have the above symptoms? Then only go back to work if you have been symptom-free for at least 24 hours.
- Don't go to work if someone you live with has a fever and/or shortness of breath and you haven't yet received the results from the corona test. Employees without symptoms can go back to work if the test confirms this does not involve a coronavirus infection.
- Only go back to work once a non-tested person living with you has been symptom-free for at least 24 hours.
- Stay in quarantine (at home) for two weeks if you are returning from a stay in an area (city, region, country) which has been declared an orange or red zone by the Central Government.

The exception to this is an employee in a crucial role or involved in a critical process.¹ The following applies to this employee:

- Do not go to work if you are infected with the coronavirus.
- Do not go to work if someone you live with is infected with the coronavirus. An exception may be made if you don't have any symptoms yourself, in consultation with the GGD and/or the company doctor.
- Do not go to work if you have any symptoms.
- Discuss matters with the company doctor if someone you live with is displaying symptoms (but not corona-related) and if a two week home quarantine applies after returning from an orange or red zone.
- The compulsory two week quarantine period does not apply to those crossing a border as part of their daily commute to work.

1.2 Technical and organisational measures

- Do not shake hands.
- Regularly wash your hands with soap and water.² Wash your hands at least 6x a day, in accordance with the instructions provided. And always before meals, after going to the toilet, after using public transport and after cleaning.

¹ Critical processes and crucial roles: please refer to the information issued by the National Government <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-kinderopvang/cruciale-beroepen> and VNO-NCW <https://www.vno-ncw.nl/weekbulletin/extra-info-lijst-cruciale-beroepen-voor-noodopvang-kinderen>

² Please note: regularly washing or disinfecting your hands will degrease the skin. This will reduce your home's barrier function. Therefore make sure you regularly use nourishing hand cream too.

-
- Touch your face as little as possible, cough/sneeze into your elbow, bring your own paper tissues. Dispose of these immediately after use. Then wash your hands.
 - Stay 1.5 metres away from others while at work wherever possible.³
 - Make sure you adapt your work and your workplace accordingly.
 - Insist on strict observance of the RIVM's hygiene guidelines if working at less than 1.5 metres is unavoidable.⁴
 - Regularly clean with water and a good degreasing cleaning agent, possibly in the form of disposable cleaning wipes. Avoid ethanol ("alcohol denat.") and preferably don't use products containing isopropyl alcohol.
 - Don't share your tools or telephone with others.
 - Keep materials, tools and PPE clean.
 - Ventilate workspaces and offices.
 - Work in fixed teams as much as possible.

1.3 Personal protective equipment

All hygiene precautions.⁵

³ This also applies, for example, during lunch and when dealing with supplier deliveries.

⁴ The aim should always be a distance of 1.5 metres. This is predominantly about increasing people's awareness at the workplace. The RIVM's hygiene guidelines will apply if people have no choice but to be less than 1.5 metres apart. Questions can be submitted to the Help Desk for specific cases.

⁵ In accordance with the RIVM's guidelines.

2 Specific sectors or work situations

All of the following measures are in addition to the general measures listed in paragraphs 1.1 - 1.3.

2.1 Carrying out work for private individuals and housing association tenants/property owners.

2.1.1 General

The following preventative measures always need to be followed when working for private individuals.

2.1.1.1 Measures to control the risk at source

Beforehand:

- Explicitly request consent for access from residents/tenants/users. Residents will determine whether or not they are happy to provide access to their property.
- Ask customers/users whether they, or any people living with them, have suffered any coronavirus symptoms over the past 24 hours (see paragraph 1.1), or whether they form part of the vulnerable people category.⁶
- Ask customers to properly ventilate the property.
- Ask customers to ensure the equipment is easily accessible.

2.1.1.2 Technical and organisational measures

- Customers must stay at least 1.5 metres away from employees.
- Limit the visit to essential work.
- Avoid customers having to touch any devices or documents when signing off work as much as possible.

2.1.1.3 Personal protective equipment

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.3 where personal protective equipment is concerned.

2.1.2 Customers/users or people living with them without coronavirus symptoms (see paragraph 1.1) and who don't form part of a vulnerable group either.

2.1.2.1 Measures to control the risk at source

- Regular work can be carried out with the residents or users' consent. The national measures concerning hygiene and keeping a safe distance must be observed.

2.1.2.2 Technical and organisational measures

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.2 where technical and organisational measures are concerned.

2.1.2.3 Personal protective equipment

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.3 where personal protective equipment is concerned.

⁶ In accordance with the RIVM's definition, particularly the elderly and people with existing medical conditions.

2.1.3 Customers/users or people living with them without coronavirus symptoms (see paragraph 1.1), but who do form part of a vulnerable group.

2.1.3.1 Measures to control the risk at source

Regular work can be carried out, but only with the residents or users' explicit consent. The measures concerning hygiene and keeping a safe distance must be observed, see paragraphs 1 and 2.1.1.

2.1.3.2 Technical and organisational measures

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.2 where technical and organisational measures are concerned.

2.1.3.3 Personal protective equipment

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.3 where personal protective equipment is concerned.

2.1.4 Customers/users or people living with them with the coronavirus, or displaying coronavirus symptoms (see paragraph 1.1).

2.1.4.1 Measures to control the risk at source

Only carry out work in case of a serious fault or emergency. Serious means if general daily essential tasks (cooking, using the toilet, washing, cleaning, etc.) can no longer be completed.

2.1.4.2 Technical and organisational measures

- The external door is open, or is opened by someone else from the outside.
- Customers must stay in a different room.
- Communicate with the customer by phone if necessary.

2.1.4.3 Personal protective equipment

For additional protection, consider using:

- Disposable gloves⁷, any type of quality will suffice
- Disposable overall
- Disposable slippers
- Safety goggles (disposable ones, or otherwise disinfect)

2.2 External locations (infrastructure, construction, utilities)

2.2.1 Working alone on location.

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraphs 1.1 - 1.3 and 2.1.1 where working alone at an external location is concerned.

2.2.2 Working on location with several people.

2.2.2.1 Measures to control the risk at source

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.1 where the measures to control the risk at source are concerned.

2.2.2.2 Technical and organisational measures

In the site hut or meeting room:

⁷ For example, nitrile, PVC, latex, butyl rubber

- Clearly display rules and instructions.
- Determine the maximum number of people who can be in the space while still staying 1.5 metres apart.
- Remember to also maintain a distance of 1.5 metres when entering a space.
- Stagger break times or provide multiple break areas.
- When instructing staff and giving toolbox talks, make sure everyone can stay 1.5 metres apart. If necessary, issue instructions several times to smaller groups.
- Inform staff and meeting participants of the measures beforehand.
- Ensure spaces are cleaned more often and that soap and disposable hand towels are available.
- Meetings with suppliers, subcontractors and clients: Establish telephone contact whenever possible.

2.2.2.3 *Personal protective equipment*

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.3 where personal protective equipment is concerned.

2.3 Healthcare facilities

2.3.1 Low-risk spaces⁸

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraphs 1.1 - 1.3 and 2.1.1 where working in low-risk spaces within a healthcare facility is concerned.

2.3.2 High-risk spaces⁹

The following measures apply in addition to the measures included in paragraphs 1.1 - 1.3 and 2.1.1 where working in high-risk spaces in a healthcare facility is concerned:

- Follow the client's instructions.

2.3.3 Air treatment systems in intensive care or the pulmonary unit.

2.3.3.1 *Measures to control the risk at source*

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.1 where the measures to control the risk at source are concerned.

2.3.3.2 *Technical and organisational measures*

There are no additional measures in addition to the measures included in paragraph 1.2 where technical and organisational measures are concerned.

2.3.3.3 *Personal protective equipment*

If discharged air can be inhaled, use an FFP2 mask.

2.4 Travelling together

2.4.1 All forms of travel for business purposes: both joint commuting, as well as joint travel between work locations.

2.4.1.1 *Measures to control the risk at source*

A health check will be conducted before getting in. Travelling together is not permitted if anyone is experiencing (mild) symptoms, as detailed under paragraph 1.1. The colleague with symptoms will need to stay at home until he has been symptom-free for at least 24 hours, or following a negative

⁸ Areas where there are no (potentially) infected patients, areas not frequented by healthcare personnel who could be infected.

⁹ This could include a triage tent, a nursing home room with an unwell resident, an IC area, areas where a droplet precaution regime is in place.

coronavirus test result.

2.4.1.2 *Technical and organisational measures*

- When travelling with others, it's important to be able to find out who travelled together. This will ensure you can quickly find out who else could possibly be infected if someone is diagnosed. Check to see whether the vehicle's logbook is set up for this. Save the data for 6 weeks for the GGD's source and contact investigation.
- Make sure there is plenty of ventilation, but avoid heavy air flows.
- Ensure optimal hygiene by subjecting the controls to extra cleaning (steering wheel, gear lever, door handle, touch screen, etc) with water and a good degreasing cleanser or moist cleaning wipes.

2.4.1.3 *Personal protective equipment*

A face mask is not required if you are travelling with one other person. However, everyone should wear a non-medical face mask if you're travelling with more than two people.

2.5 Communication

The national government has an extensive amount of campaign resources (posters, flyers, etc) explaining the RIVM guidelines and providing practical instructions on how to prevent the spread of the coronavirus. You can download these via [this link](#). You can use these posters and flyers both within your company and at your construction site. There is also information material available for people with low literacy levels. Social partners have their own channels of communication (e.g. via the [Construction & Engineering Corona Help Desk](#), [Vollandis](#) and [ArboTechniek](#)). Posters about the protocol for restricting the spread of the coronavirus, in relation to construction sites, working in private properties and working at the office, are available in several languages and can be downloaded from the help desk website. The help desk can also provide practical information such as frequently asked questions, toolboxes, daily schedules and posters/flyers about working and travelling together and for customers.

3 General measures and regulations

3.1 General

Activities in the construction and engineering sector can also continue during the current corona period. However, it goes without saying you need to comply with the RIVM guidelines, not just on site, but also when travelling to and from work.

- Stay at least 1.5 metres from others.
- Do not shake hands.
- Wash your hands regularly.
- Sneeze or cough into your elbow.
- Use paper tissues to blow your nose and throw these away immediately.
-
- Stay at home if you have:
 - o Flu-like symptoms (a cold, runny nose, sneezing)
 - o A sore throat
 - o A cough
 - o A raised temperature or fever
 - o A sudden loss of smell and/or taste.
- Request a test from the GGD as soon as possible in case of any of the above symptoms. Discuss things with the company doctor if necessary.
 - o Stay at home while you wait for the test results.
 - o Go back to work in case of a negative test (no coronavirus) and mild symptoms.
- Have you opted not to get tested even if you do have the above symptoms? Then only go back to work if you have been symptom-free for at least 24 hours.
- Don't go to work if someone you live with has a fever and/or shortness of breath and you haven't yet received the results from the corona test. You can go back to work if the test shows this doesn't involve a corona infection, providing you don't have any symptoms yourself.
- Only go back to work once a non-tested person living with you has been symptom-free for at least 24 hours.
- Stay in quarantine (at home) for two weeks if you are returning from a stay in an area (city, region, country) which has been declared an orange or red zone by the Central Government.

This protocol provides general frameworks and guidelines. Please contact your employer, client or company if you're unsure about how to comply with the protocol. You can also notify the help desk.

3.2 Translating the advice into daily work routines

It's important to effectively translate the protocol into a daily work routine. Below is an outline of the practical measures to be taken in the workplace and while at work. Complete checklists can be found on the help desk's website.

3.3 Appoint a corona-responsible person at the workplace

Following the rules is first and foremost everyone's own responsibility. The employer will appoint one employee to oversee compliance with the protocol on site to ensure everyone takes this responsibility seriously. He/she can monitor compliance with the protocol. The person in question must be familiar with all the corona rules and must – when necessary – call employees to account at the workplace if they fail to comply with them.

3.4 When should employees stay at home?

1. When the employee, or someone living with him/her, has been diagnosed with the coronavirus.
2. When the employee is displaying any symptoms, such as a cold, a runny nose, sneezing, a sore throat, a cough, a raised temperature, a fever (38 degrees Celsius or higher) or in case of a sudden loss of smell and/or taste. The employee needs to arrange to be tested for the coronavirus as soon as possible. The employee can return to work if the test comes back negative (no coronavirus), unless he/she is too ill for this. Discuss things with the company doctor if necessary.
3. Don't go to work if someone you live with has a fever and/or shortness of breath and you haven't yet received the results from the corona test. Employees without symptoms can go back to work if the test confirms this does not involve a corona infection.
4. When returning from an area which has been declared a red or orange zone by the Central Government. The employee will be advised to remain in quarantine for two weeks.

The exception to points 1, 2, 3 and 4 are employees who have a crucial role or who are involved with a critical process.¹⁰ The following applies to them:

- Do not go to work if you are infected with the coronavirus.
- Do not go to work if someone you live with is infected with the coronavirus. An exception may be made if you don't have any symptoms yourself, in consultation with the GGD and/or the company doctor.
- Do not go to work if you have any symptoms.
- Discuss matters with the company doctor if someone you live with is displaying symptoms (but not corona-related) and if a two week home quarantine applies after returning from an orange or red zone.

3.5 Assessing whether someone forms part of an at-risk group

Consult the company doctor/occupational health specialist if it's not clear whether someone forms part of an at-risk group. People without their own company doctor (for example, self-employed people) can use the company doctors from the Construction & Engineering Corona Help Desk.

3.6 When should employees go home?

Anyone on site and employees working in private properties should take responsibility for their own safety and health, and that of others. They should therefore go home if they have mild flu-like symptoms like a runny nose, cough, sore throat or fever. Exceptions can again be made, in consultation with the company doctor, for employees who work in a crucial sector or are involved with a critical process if their symptoms.

3.7 When should employees be sent home?

Employees who have flu-like symptoms, a fever, or who are not complying with the safety measures and precautions should be sent home. Exceptions can again be made, in consultation with the company doctor, for employees who work in a crucial sector or are involved with a critical process if their symptoms.

¹⁰ Critical processes and crucial roles: please refer to the information issued by the National Government <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-en-kinderopvang/cruciale-beroepen> and VNO-NCW <https://www.vno-ncw.nl/weekbulletin/extra-info-lijst-cruciale-beroepen-voor-noodopvang-kinderen>

3.8 Are people allowed to work from home?

People are expected to work from home if they can. However, this isn't appropriate for every job. It's important that employees working from home can do so under healthy conditions, for example a good desk posture. Employers should make sure employees are aware of this. Working from home is not possible in all jobs. This 'Working Together Safely' protocol provides guidelines for when working from home isn't possible. You can find the '[working from home during the corona period](#)' visual by Vakmedianet and TNO on the Construction & Engineering Corona Help Desk website, which provides tips for working from home under healthy conditions.

4 Measures in place in the workplace and while working

4.1 Which measures apply to work locations?

You can generally continue working. That's because there is a reduced risk of infection at building sites in the open air. The protocol can be used to manage that risk at other locations. The following guidelines do need to be observed, so discuss these together before starting work:

1. Appoint a corona-responsible person at the work location.
2.
 - a) Keep 1.5 meters away from others at the construction site whenever possible.
 - b) Adjust the work and work space accordingly. For instance, split groups up during the lunch break. Eat lunch outside whenever possible. Do you have your lunch in your van? Then make sure you do this on your own.
 - c) Insist on strict observance of the RIVM's hygiene guidelines if working at less than 1.5 metres is unavoidable and try to minimise this as much as possible.
3. The hygiene requirements for the workplace must be complied with:
 - extra cleaning of toilets;
 - thoroughly cleaning door handles;
 - clean any shared materials with water and a good degreasing cleaning agent, or with moist cleaning wipes.
4. Restrict external contacts as much as possible. Make arrangements to this effect with suppliers and subcontractors. This could include supply deliveries outside of the construction site.
5. Where possible, employees should work in fixed teams and at the same locations, so that they don't keep coming into contact with different people.
6. (Strictly) hold each other to account in case of (dangerous) deviant behaviour and correct each other. Everyone must take responsibility for themselves and their colleagues. Employees can ask questions and report problems to their managers.
7. In case of doubt or major unrest, involve the [Construction & Engineering Corona Help Desk](#) or the social partners' knowledge centres ([Vollandis](#), [ArboTechniek](#)).

4.2 What measures apply when working in private properties?

Employers are responsible for ensuring their employees can work in a safe environment, which also applies to working in private properties.

4.2.1 Beforehand

- Ask customers:
 - o whether they consent to the work being carried out;
 - o whether they or anyone they live with have any coronavirus symptoms;
 - o whether they or anyone they live with form part of the group of 'vulnerable people', to avoid possible unintended infection by employees;
 - o to make sure their home is well ventilated;
 - o to make the equipment easily accessible.
 - o to keep the toilets clean;
 - o to clean handles, door handles etc. several times a day.
- Tell employees that they are free to leave the work location if they encounter situations in which they feel unsafe. For example, if a customer opens the door whilst coughing and sneezing. The employee should inform the customer that he/she doesn't think it's advisable to enter given the risk of becoming infected with the coronavirus and subsequently informs his/her manager or planner too.

- Make sure the customers/residents know that they are completely free to ask the employee to leave the work location if they feel they are confronted with a situation they don't feel safe in at any time. For example, if the employee coughs or sneezes either before or during the activities. The customer/resident should inform the employee that he/she doesn't think it's advisable for the work to be carried out given the risk of becoming infected with the coronavirus. The employee will subsequently also inform his/her manager or planner.

4.2.2 Execution

If a customer or someone they live with has symptoms which could indicate a coronavirus infection ([see paragraph 1.1](#)), work should only be carried out in the event of a serious fault or emergency. In such cases, extra precautions must be taken. Please refer to paragraph 2.1.4 for details. Customers who form part of the group of 'vulnerable people' must provide their explicit consent before the activities can commence.

4.2.3 Completion of activities

Where possible, an alternative should be found to clients signing off on work, because of possible infection via hand/mouth/nose/eye contact. Alternatives are available (please refer to the [frequently asked questions](#) on the Corona Construction & Technology Help Desk website).

4.3 What is the correct procedure when the work demands working together within a distance of 1.5 metres?

The starting point should always be to avoid this whenever possible. If observing a distance of 1.5 metres really is impossible, be extra vigilant and make arrangements so that the work can still be done while complying with the RIVM hygiene guidelines.

4.4 Communication activities in the workplace

Plan a toolbox meeting (possibly online) during which you can tell employees which precautionary measures have been taken to work as safely as possible and discuss the policy with them.

4.5 Can employees still travel together in a company van?

Yes, all available seats in the company van can be used again with effect from 1st July 2020. The conditions listed in paragraph 2.4 will apply.